

Manuál pro projektování VRT ve stupni DÚR

Manuál pro projektování vysokorychlostních tratí
ve stupni dokumentace pro vydání územního
rozhodnutí

31. července 2020

Důvěrný dokument

Úplné znění Přílohy A pokynu generálního ředitele SŽ PO-16/2020-GŘ

Obsah

Seznam zkratk.....	8
1 Úvod	11
1.1 Zdroje a podklady pro vznik Manuálu.....	12
1.1.1 Odborné workshopy Správy železnic a SNCF	12
1.2 Požadavky kladené na VRT	13
1.2.1 Obecné požadavky.....	13
1.2.2 Provozní požadavky	13
1.2.3 Kvalita staveb	14
1.3 Stanovené cíle	14
1.4 Působnost.....	14
1.5 Výjimky z doporučených hodnot a řešení.....	14
1.6 Návrhové hodnoty	15
1.6.1 Doporučené hodnoty	15
1.6.2 Výjimečné hodnoty	15
2 Trasování	16
2.1 Návrh trasy – směrové poměry.....	16
2.1.1 Koeficient K	16
2.1.2 Směrové oblouky.....	17
2.1.3 Přechodnice a vzestupnice.....	17
2.1.4 Délky směrových prvků	18
2.1.5 Převýšení	18
2.2 Návrh trasy – sklonové poměry	19
2.2.1 Zvláštní pravidla ve vztahu k železničním vozidlům.....	20
2.3 Prostorové uspořádání	20
2.3.1 Osové vzdálenosti.....	20
2.3.2 Průjezdny průřez a nejmenší vzdálenosti k umělým stavbám.....	20
2.4 Propojení VRT a stávajících tratí.....	23
2.4.1 Traťové rychlosti v místě napojení konvenčních tratí na VRT	23
2.4.2 Návrhové parametry	24
2.4.3 Nejmenší délka propojovací tratě	24
2.5 Vztah mezi referenční trasou (bodem P) a projektovanými osami kolejí (GPK).....	24
2.5.1 Jednokolejná trať.....	24
2.5.2 Dvoukolejná trať	24
3 Železniční svršek	26
3.1 Železniční pražce	26
3.2 Výhybky	26
3.3 Kolejové dilatační zařízení.....	29
3.4 Kolejové lože.....	29
3.5 Pevná jízdní dráha.....	30

4	Těleso železničního spodku.....	31
4.1	Obecné požadavky na zemní práce.....	31
4.2	Průzkumy	31
4.3	Plán železničního spodku	31
4.3.1	Přechod sklonu pláň železničního spodku.....	32
4.4	Návrh konstrukčních vrstev.....	33
4.4.1	Asfaltobetonová konstrukční vrstva.....	33
4.5	Zemní pláň.....	34
4.6	Stabilita zemního tělesa	34
4.7	Zemní těleso v náspu.....	34
4.8	Zemní těleso v zářezu	34
4.9	Zemní těleso na terénu	36
4.10	Přechod tělesa železničního spodku z náspu do zářezu.....	37
4.11	Přechod tělesa železničního spodku na stavby železničního spodku	37
4.12	Ochrana svahů zemního tělesa	56
4.13	Zemní těleso ve styku s vodními toky a plochami.....	56
5	Odvodnění.....	58
5.1	Obecné požadavky	58
5.2	Podélné odvodnění	58
5.2.1	Podélné odvodnění v tzv. vlhkém zářezu.....	58
5.2.2	Podélné odvodnění v tzv. suchém zářezu	58
5.3	Typy odvodnění	59
5.3.1	Nezpevněné příkopy.....	59
5.3.2	Zpevněné příkopy	60
5.3.3	Trativody a svodná potrubí.....	61
5.3.4	Příkopová zídka.....	62
5.3.5	Náhorní příkopy a trativody	64
5.3.6	Odvodňovací žebra	64
5.3.7	Skluzy, stupně a kaskády.....	64
5.3.8	Vsakovací a odpařovací objekty.....	64
5.3.9	Zatrubnění podélného příkopu – silniční propustek	64
5.3.10	Retenční nádrže	65
6	Mosty	66
6.1	Prostorové uspořádání na mostě VRT.....	66
6.1.1	Ilustrativní vzorové příčné řezy	67
6.2	Výpočty a zatížení	70
6.3	Volba dilatačního systému	71
6.3.1	Dilatační systémy mostů bez kolejových dilatačních zařízení	71
6.3.2	Dilatační systémy mostů s kolejovým dilatačním zařízením	72
6.4	Konstrukce mostů na VRT.....	72
6.4.1	Obecné zásady.....	72

6.4.2	Prostorové uspořádání pod mostními objekty (zpřísnění požadavků ČSN 73 6201).....	73
6.4.3	Mostní objekty přes vodní toky (zpřísnění požadavků ČSN 73 6201).....	73
6.5	Propustky	73
6.6	Mosty malých rozpětí cca 2 – 12 m.....	76
6.7	Mosty malých rozpětí cca 10 – 20 m.....	76
6.8	Mosty střední délky přemostění cca 15 – 45 m	77
6.9	Mosty velké délky přemostění více jak cca 40 m	77
6.10	Nadjezdy, nadchody a ekodukty	78
7	Tunely	80
7.1	Bezpečnost v tunelech	80
7.2	Přilehlé traťové úseky	81
7.3	Příklady profilů tunelů	81
8	Stanice na VRT.....	88
8.1	Směrové řešení ve stanici	88
8.2	Nástupiště	88
8.3	Odvraty	88
8.4	Druhy dopraven	88
8.4.1	Kolejové spojky a odbočky	88
8.4.2	Stanice pro osobní dopravu s pravidelným zastavováním.....	89
8.4.3	Stanice pro osobní dopravu pro nouzové zastavení vlaku.....	91
8.4.4	Manipulační koleje pro údržbu.....	93
8.4.5	Manipulační koleje pro odstavení osobních vlaků	93
9	Údržbová základna.....	95
9.1	Pohotovostně vybavené středisko údržby	95
9.2	Plně vybavené středisko údržby	95
9.3	Vzdálenosti mezi středisky údržby a jejich umístění.....	96
10	Traťové řízení a zabezpečení.....	97
10.1	Venkovní prvky	97
10.1.1	Návěstidla	97
10.1.2	Zařízení pro zabezpečení výhybek	99
10.1.3	Zařízení pro detekci vlaků	99
10.1.4	Balízy	100
10.1.5	Kabelizace.....	100
10.1.6	Pomocná stavědla a signalizace pro práci v kolejišti.....	100
10.1.7	Detektory.....	101
10.2	Vnitřní zařízení.....	103
10.2.1	Stavědla	103
10.2.2	Dálkové ovládání	104
10.2.3	Rádioblokové centrály	104
10.3	Propojení VRT a stávající tratě.....	105

10.4	Technologické objekty zabezpečovacího zařízení.....	106
11	Sdělovací zařízení.....	107
11.1	Kabelizace	107
11.1.1	Optická kabelizace	107
11.1.2	Metalická kabelizace.....	107
11.2	Přenosový systém	107
11.3	GSM-R	108
11.3.1	BTS.....	108
11.3.2	Napájení	109
11.4	Technologický objekt	109
11.5	Tunely.....	109
12	Systém napájení.....	111
12.1	Napájecí systém trakčních odběrů	111
12.1.1	Zásady technicko ekonomického řešení napájecího systému	111
12.1.2	Výkonové dimenzování technologie.....	112
12.1.3	Požadavky distributora elektrické energie	113
12.1.4	Koordinace a izolace	114
12.1.5	Ochrana proti přepětí	114
12.1.6	Rekuperace	115
12.1.7	Základní elektrické parametry silnoproudé technologie.....	115
12.1.8	Prostředí, pracovní podmínky.....	116
12.1.9	Napěťové soustavy	116
12.1.10	Ochrana před nebezpečím dotykovým napětím živých částí.....	117
12.1.11	Ochrana před nebezpečím dotykovým napětím neživých částí	117
12.1.12	Provozní stavy a spolehlivost	117
12.1.13	Zkratová odolnost zařízení	118
12.1.14	Koncepce technického řešení	118
12.2	Napájecí systémy netrakčních odběrů	122
12.3	Osvětlení	123
12.4	Zařízení pro ohřev výhybek.....	124
12.5	Zařízení pro dálkové ovládání trakčních odpojovačů	124
13	Trakční vedení	125
13.1	Předpoklady a požadavky pro návrh sestavy trakčního vedení.....	125
13.2	Sestava trakčního vedení pro $V \leq 350$ km/h	125
13.2.1	Parametry trakčního vedení.....	125
13.2.2	Konstrukční uspořádání trakčního vedení	126
13.3	Teoretický výpočet chování trakčního vedení.....	129
13.3.1	Pružnost a její nerovnoměrnost.....	129
13.3.2	Rychlost šíření vlny	130
13.3.3	Součinitel odrazu.....	130
13.3.4	Dopplerův součinitel a činitel zesílení	131
14	Přístupnost VRT a jejích zařízení.....	133

14.1	Přístupové komunikace.....	133
14.2	Pěší přístupy	134
14.3	Pracovní plochy.....	134
14.3.1	Pracovní plochy v dopravnách.....	135
14.3.2	Pracovní plochy pro zařízení GSM-R	136
14.3.3	Pracovní plochy u zařízení diagnostiky závad jedoucích vozidel.....	139
14.3.4	Pracovní plochy pro napájecí stanice	139
14.3.5	Pracovní plocha pro odpojovače	142
14.3.6	Pracovní plocha pro transformátor	144
14.4	Rozšíření pláň železničního spodku v místě protihlukové stěny.....	145
14.5	Boční valy	145
14.5.1	VRT na náspu nebo na terénu – typ 1	145
14.5.2	VRT na náspu nebo na terénu – typ 2	145
14.5.3	VRT v zářezu	146
14.6	Pracovní plochy pro montáž výhybek	146
14.7	Nástupní plochy pro údržbu.....	147
14.7.1	Nástupní plocha pro těžkou stavební a údržbovou techniku	148
14.7.2	Nástupní plocha pro lehkou stavební a údržbovou techniku	149
14.8	Pracovní plochy u velkých viaduktů	150
15	Ochrana proti vniknutí osob a zvěře.....	151
15.1	Oplocení	151
15.2	Oplocení a přístupnost areálů železničních stanic	152
15.3	Opatření v místě napojení konvenční trati na VRT	153
16	Styk VRT a pozemních komunikací.....	154
16.1	Křížení s pozemními komunikacemi	154
16.2	Souběh s dálnicemi, silnicemi I. třídy a dalšími pozemními komunikacemi s vysokou intenzitou provozu	154
16.2.1	Souběh v jedné úrovni.....	154
16.2.2	Souběh v různých výškových úrovních	159
16.3	Souběh s pozemními komunikacemi nižšího významu.....	160
16.4	Vzájemné oslnění silničních a železničních vozidel	162
17	VRT a okolí.....	163
17.1	Krajinný ráz	163
17.1.1	Fragmentace krajiny	163
17.2	Protihluková opatření.....	163
17.2.1	Protihlukové bariéry.....	163
17.3	Vegetační úpravy a ochrana proti pádu stromů.....	164
17.4	Ochrana proti atmosférickým jevům	164
17.4.1	Vítr	164
17.4.2	Sníh, závěje a námraza	165
18	Důvěrnost informací.....	166
18.1	Poskytování Manuálu	166

18.2	Neoprávněné užití Manuálu	167
	Seznam obrázků a schémat	168
	Seznam tabulek.....	170

Zdroje fotografií a schémat:

Fotografie a některá schémata v Manuálu jsou použity se svolením společností:

SNCF International	2 place aux Etoiles, 93 200 Saint Denis, Francie
SNCF Réseau	15/17 rue Jean-Philippe Rameau, 93 418 Saint Denis, Francie
SNCF Voyageurs	9 rue Jean-Philippe Rameau, 93 200 Saint Denis, Francie

Seznam zkratek

AC	střídavý proud
AoE	Automatic Train Operation over ETCS
ASHS	autonomní samočinný hasicí systém
ATAF	Automatický „Kolej vpředu volná“ <i>Automatic Track Ahead Free</i>
ATO	Automatic Train Operation
ATS	automatický přepínač zdrojů <i>Automatic Transfer Switch</i>
B+R	zařízení, prostor nebo plocha pro bezpečné odložení jízdních kol u terminálu veřejné dopravy <i>Bike and Ride</i>
BTS	základnová radiostanice <i>Base Transceiver Station</i>
CCS	řízení a zabezpečení <i>Control Command and Signalling</i>
CK MD	Centrální komise Ministerstva dopravy ČR
CTD	Centrum telematiky a diagnostiky Správy železnic, státní organizace (od 1. 4. 2020) Technická ústředna dopravní cesty Správy železnic, státní organizace (TÚDC; do 31. 3. 2020)
ČD	České dráhy, akciová společnost
ČR	Česká republika
ČSN	Česká technická norma
DC	stejnosměrný proud
DDTS	dálková diagnostika technologických systémů železniční dopravní cesty
DOZ	dálkově ovládané zabezpečovací zařízení
DŘT	dispečerská řídicí technika
DSP	dokumentace pro stavební povolení
DÚR	dokumentace pro vydání územního rozhodnutí, resp. pro vydání rozhodnutí o umístění stavby
DWDM	hustý vlnový multiplex <i>Dense Wavelength-Division Multiplexing</i>
ED	elektrodispečink
EIA	vyhodnocení vlivů záměru na životní prostředí <i>Environmental Impact Assessment</i>
EIRENE	mezinárodní standard pro GSM-R <i>European Integrated Railway Radio Enhanced Network</i>
EN	Evropská norma
ENE	energetika/napájení
EOV	elektrický ohřev výhybek
EPS	elektrická požární signalizace
ERA	Evropská železniční agentura <i>European Union Agency for Railways</i>
ERTMS	Evropský systém řízení železniční dopravy <i>European Rail Traffic Management System</i>
ERÚ	Energetický regulační úřad
ETCS	Evropský vlakový zabezpečovací systém <i>European Train Control System</i>
EU	Evropská unie

EZS	elektronická zabezpečovací signalizace
FRMCS	Budoucí železniční mobilní komunikační systém <i>Future Railway Mobile Communication System</i>
FS	Plný dohled (mód ETCS) <i>Full Supervision</i>
GPK	geometrické parametry koleje
GSM-R	Global System for Mobile Communications – Railway
GŘ	generální ředitelství Správy železnic, státní organizace
GVD	grafikon vlakové dopravy
HDPE	polyethylen s vysokou hustotou <i>High density polyethylene</i>
IEC	Mezinárodní elektrotechnická komise <i>International Electrotechnical Commission</i>
IED	inteligentní elektronické zařízení <i>Intelligent Electronic Device</i>
INF	infrastruktura
IZS	integrovaný záchranný systém
K+R	místo pro zastavení a vyložení nebo naložení cestujících u terminálu veřejné dopravy <i>Kiss and Ride</i>
KDZ	kolejové dilatační zařízení
LGV	vysokorychlostní trať SNCF <i>Ligne à Grande Vitesse</i>
LOC&PAS	lokomotivy a vozidla pro cestující <i>Locomotives and Passenger Rolling Stock</i>
MD ČR	Ministerstvo dopravy České republiky
MPLS	multiprotokolové přepojování podle návěstí <i>Multiprotocol Label Switching</i>
MN	malé napětí
NN	nízké napětí
OS	Podle rozhledu (mód ETCS) <i>On Sight</i>
P+R	záchytné parkoviště pro osobní automobily u terminálu veřejné dopravy <i>Park and Ride</i>
PHS	protihluková stěna
PJD	pevná jízdní dráha
PK	pozemní komunikace
PNE	Podniková norma energetiky
PVRT	Samostatné oddělení přípravy vysokorychlostních tratí Správy železnic, státní organizace
RAMS	spolehlivost, dostupnost, udržitelnost, bezpečnost <i>Reliability, Availability, Maintainability, Safety</i>
RBC	rádiobloková centrála
RV	Reverz (mód ETCS) <i>Reversing</i>
SFDI	Státní fond dopravní infrastruktury
SH	Posun (mód ETCS) <i>Shunting</i>
SIF	schéma zařízení infrastruktury <i>Schéma des installations ferroviaires</i>
SNCF	Národní společnost francouzských železnic <i>Société Nationale des Chemins de fer Français</i>

SP	studie proveditelnosti
SpS	spínací stanice
SR	Na odpovědnost strojvedoucího (mód ETCS) <i>Staff Responsible</i>
SŽDC	Správa železniční dopravní cesty, státní organizace (do 31. 12. 2019) Správa železnic, státní organizace (od 1. 1. 2020)
SZZ	staniční zabezpečovací zařízení
TEN-T	Transevropská dopravní síť dle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1315/2013, o hlavních směrech Unie pro rozvoj transevropské dopravní sítě
TGV	vysokorychlostní vlak SNCF <i>Train à Grande Vitesse</i>
TK	temeno kolejnice
TNS	trakční napájecí stanice
TNŽ	Technická norma železnic
TS	trafostanice
TSI	Technické specifikace interoperability <i>Technical Specifications for Interoperability</i>
TÚDC	Technická ústředna dopravní cesty Správy železnic, státní organizace (do 31. 3. 2020) Centrum telematiky a diagnostiky Správy železnic, státní organizace (CTD; od 1. 4. 2020)
TV	trakční vedení
TZZ	traťové zabezpečovací zařízení
UIC	Mezinárodní železniční unie <i>Union Internationale des Chemins de fer</i>
UN	Vlak není zabezpečen ETCS (mód ETCS) <i>Unfitted</i>
UPS	zdroj nepřerušovaného napájení <i>Uninterruptible Power Supply/Source</i>
ÚP	územní plán
ÚTS	územně-technická studie
VPVRK	volný prostor vysokorychlostní koleje
VR	vysokorychlostní
VRT	vysokorychlostní trať
VN	vysoké napětí
VVN	velmi vysoké napětí
ZPDP	zařízení pro detekci požáru
ŽST	železniční stanice
ZÚR	zásady územního rozvoje
ZVN	zvláště vysoké napětí
ZZEE	záložní zdroj elektrické energie

1 Úvod

Na základě **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1315/2013, o hlavních směrech Unie pro rozvoj transevropské dopravní sítě**, se Česká republika zavázala podporovat rozvoj železniční infrastruktury, a to i výstavbou nových tratí v hlavních směrech transevropských koridorů sítě TEN-T.

V roce 2017 bylo vydáno **Usnesení vlády ČR č. 389 o Programu rozvoje rychlých železničních spojení v České republice**, jehož podstatou je výstavba nových VRT, modernizace významných stávajících tratí, pořízení odpovídajícího vozidlového parku a vytvoření nového provozního konceptu zejména dálkové osobní železniční dopravy.

Správa železnic byla z pozice manažera železniční infrastruktury a na základě výše zmíněných dokumentů pověřena výstavbou nových VRT. Jedním z kroků, kterým je tento úkol naplňován, je přizpůsobení předpisů a norem pro projektování, výstavbu a provoz železnice s rychlostí vyšší než 200 km/h. Proces adaptace je však dlouhodobý a přechodné období je třeba překlenout dokumentem, který definuje technické a provozní požadavky na VRT systému Rychlých železničních spojení a umožní průběžnou přípravu jednotlivých záměrů ve stupních ÚTS, SP a zejména ve stupni DÚR.

Manuál pro projektování vysokorychlostních tratí ve stupni dokumentace pro vydání územního rozhodnutí (dále jen „Manuál“) vznikl ve spolupráci **Správy železnic a SNCF International** probíhající od dubna 2019 do března 2020, a to na základě Smlouvy o poskytnutí služeb (vč. dodatku) uzavřené nejvyšším vedením obou firem. Spolupráce spočívala ve zpřístupnění francouzského VR know-how formou studijní cesty, řady workshopů, průběžných konzultací a poskytnutí dokumentů nejzkušenějšího správce a provozovatele systému VR železniční dopravy v Evropě, jehož koncepce (tratě LGV a spoje TGV) je velmi blízká výše zmíněnému pojetí sítě Rychlých spojení, respektive VRT v ČR.

Tvorba samotného Manuálu a s tím spojené přizpůsobení prověřených francouzských řešení podmínkám české železnice a legislativnímu prostředí byla poté čistě v gesci odborníků naší společnosti.

Za jakékoli další použití, implementaci nebo vývoj na základě obsahu Manuálu nenese žádnou odpovědnost společnost SNCF International ani žádné další součásti skupiny SNCF.

Manuál si klade za cíl představit zhotovitelům DÚR pilotních úseků VRT v ČR komplexní požadavek investora, tedy Správy železnic, na podobu, rozsah a principy řešení jednotlivých systémů a subsystémů VRT, a to na základě osvědčených francouzských řešení vyplývajících z více než 40 let zkušeností společnosti SNCF aplikovaných v českém prostředí. Manuál má tedy umožnit projektantům zpracovat DÚR podle požadavků zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, jeho prováděcích vyhlášek, dalších předpisů závazných na národní i evropské úrovni (zejména TSI) a zároveň jim umožnit navrhnout systém, který bude nejen optimalizován z hlediska prostorového návrhu, ekonomiky realizace, nákladů na provoz nebo možností údržby, ale bude i šetrný k životnímu prostředí a projednatelný se státní správou, samosprávou a zejména veřejností.

Pojetí a rozsah Manuálu odpovídá požadavkům Přílohy č. 3 „Rozsah a obsah dokumentace pro vydání rozhodnutí o umístění stavby dráhy“ k vyhlášce č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb, ve znění pozdějších předpisů.

S ohledem na význam a evropský přesah projektu je tento dokument dostupný také v anglické jazykové mutaci „High-Speed Railways Design Guide for the Planning Permit Level“, což umožňuje jeho využití i zahraničními projektanty, jejichž účast ve veřejných soutěžích na zhotovitele DÚR je očekávána.

1.1 Zdroje a podklady pro vznik Manuálu

Manuál zpracovaný Samostatným oddělením přípravy vysokorychlostních tratí (PVRT) úseku modernizace dráhy GŘ Správy železnic, který je takto gestorem tohoto předpisu, vychází z následujících zdrojů:

- **Spolupráce Správy železnic a SNCF** probíhající od dubna 2019 do března 2020 na základě Smlouvy o poskytnutí služeb (vč. dodatku) mezi Správou železnic a SNCF International, jejímž cílem bylo vytvoření tohoto Manuálu na základě exkurzí, přednášek, odborných workshopů (viz níže), poskytnutých podkladů a konzultací s odborníky společnosti, která již přes 40 let vyvíjí, připravuje, projektuje, provozuje, udržuje a dále rozvíjí vlastní systém VR železnice.
Všechna práva udělená SNCF pro účely této spolupráce jsou určena výhradně pro použití Správou železnic v rámci přípravy, realizace nebo propagace VRT v České republice.
- **Référentiel Infrastructure – Référentiel Technique pour la réalisation des LGV** (a související předpisy), což je interní technický manuál výhradně ve vlastnictví SNCF obsahující základní koncepci, požadavky a stavebně-technická řešení francouzského systému VRT.
- **Požadavky a připomínky odborných složek Správy železnic** – zejména odboru strategie, jednotlivých odborů úseku provozuschopnosti dráhy GŘ a TÚDC.
- **Technicko-provozní studie – Technická řešení VRT**, která byla zpracována v letech 2015 až 2017 a schválena CK MD v říjnu 2017.

1.1.1 Odborné workshopy Správy železnic a SNCF

Následující seznam uvádí harmonogram a stručnou náplň odborných workshopů konajících se od května 2019 do ledna 2020 převážně v Praze. Podklady a výstupy z akcí zejména ve francouzském jazyce jsou k dispozici.

- Studijní cesta (13. až 24. 5. 2019; Francie)
  - Seznámení co možná nejširšího okruh zainteresovaných pracovníků Správy železnic s tím, jak provozovat systém VR železnice v každodenní praxi (přednášky, exkurze).
- České železniční a legislativní prostředí (4. 6. 2019; Francie)
  - Seznámení expertů SNCF s českým hospodářským, železničním a legislativním prostředím, se stavem prací na přípravě jednotlivých ramen Rychlých spojení a s požadavky na podrobnost Manuálu.
- Mosty (25. 6. 2019; Praha)
- Trasování (26. a 27. 6. 2019; Praha)
- Železniční spodek (11. 7. 2019; Praha)
- VRT a okolí – Schéma železničních zařízení SIF (17. 7. 2019; Praha)
- Tunely (18. 7. 2019; Praha)
- Železniční svršek (30. a 31. 7. 2019; Praha)
- Trakce a napájení (23. 8. 2019; Praha)
- Údržba (27. až 29. 8. 2019; Francie)
  - Workshop na téma zajištění provozuschopnosti a technologie provádění údržby proběhl ve Francii přímo v údržbových areálech SNCF a na místech rozsáhlejších prací na VRT, které probíhají zásadně v pravidelné noční výluce.
  - Souvislost mezi návrhem nové tratě s projektovanou životností 100 let a její efektivní údržbou je ve Francii považována za stěžejní.
- Sdělovací zařízení (3. 9. 2019; Praha)
- Zabezpečovací zařízení (4. 9. 2019; Praha)
- Management přípravy a realizace VRT + interoperabilita vozidel (5. 9. 2019; Praha)
- VRT a okolí – hluk, životní prostředí, souběhy s komunikacemi apod. (10. 9. 2019; Praha)
- Project management – řízení projektů VRT u SNCF (16. 1. 2020; Praha)
- Public consultation – projednávání záměrů VRT (17. 1. 2020; Praha)

1.2 Požadavky kladené na VRT

1.2.1 Obecné požadavky

Určitá omezení VR železničního systému jsou stanovena souvisejícími předpisy ať už národními, nebo mezinárodními, což umožňuje odpovídajícím způsobem navrhovat a dimenzovat některé stavební objekty na nich závislé.

Jiná omezení vyplývající ze zkušeností s navrhováním, výstavbou a provozováním VRT však často vedou k dalším konkrétním požadavkům na jejich stavebně-technické řešení, která ale nejsou dosud v žádných předpisech zakotvena. Takové konkrétní požadavky na navrhování VRT jsou pak podrobněji popsány v tomto Manuálu a převážně vycházejí ze zkušeností expertů společnosti SNCF, konkrétně jejích divizí SNCF Réseau a SNCF Voyageurs (do 31. 12. 2019 SNCF Mobilités).

Takovými výchozími požadavky jsou:

- nutnost za všech okolností zachovat kontakt mezi koly vlaků a kolejnicemi;
- trasu navrhnout komfortněji s ohledem na statické a dynamické namáhání staveb a v neposlední řadě na komfort cestujících;
- provoz na VRT musí splňovat nejvyšší požadavky na spolehlivost, kvalitu, bezpečnost, respektive je třeba správně určit následná mezidobí, čímž bude docíleno požadované přesnosti GVD.

1.2.2 Provozní požadavky

VRT musí splňovat velmi přísné požadavky na spolehlivost, dostupnost, udržitelnost a bezpečnost (RAMS).

Kombinace dosahovaných rychlostí jízdy, zábrzdné vzdálenosti vlaku a výškovému vedení trasy nedává strojvedoucímu možnost zastavit vlak ve vzdálenosti, na kterou vidí. Kromě toho musí být rychlost vlaku nezávislá na povětrnostních podmínkách (mlha, sněžení apod.). I z těchto důvodů není možné využití návěsní soustavy používané na konvenční síti a je nutné vybavit trať a vlaky provozované rychlostmi nad 160 km/h **zabezpečovacím systémem ETCS Level 2** (dle požadavků TSI).

Strojvedoucí obecně nemůže zastavit svůj vlak v případě, že se vyskytne překážka zasahující do průjezdného průřezu (padající skála nebo balvan, sesuv, náhodný předmět, vozidlo atd.) nebo nastane-li porucha na železničním svršku (vybočení koleje, lom kolejnice atd.). Toto omezení zavazuje projektanta stavby vzít v úvahu veškerá známá rizika, která mohou mít vliv na bezpečnost provozu, a provést všechna nezbytná opatření k jeho zajištění. Těmi jsou zejména použití zabezpečovacího zařízení ETCS Level 2, použití detektorů rychlosti větru a přítomnosti sněhu nebo navržení zádržných zařízení proti pádu vozidla do kolejiště. Vzhledem k charakteristice provozu na VRT je jeho zastavení nebo výrazné omezení přípustné pouze ve zcela výjimečných situacích. V takovýchto případech dochází k citelnému snížení spolehlivosti GVD na VRT.

Pravidelnost a přesnost provozu na tratích VRT je pro cestující nesmírně důležitá. Jakékoli zpomalení provozu na VRT má okamžitý dopad na návazné přípoje, obraty souprav a způsobuje výrazná zpoždění navazujících vlaků, a to s dalekými důsledky zvláště v období ranní a odpolední špičky. To se promítá také do nároků na finanční kompenzace ve formě odškodnění cestujícím a přepravcům.

Malé provozní rezervy v jízdních dobách vlaků zejména v dopravních špičkách neumožňují téměř žádné narušení provozu. Při výpočtu jízdní doby je nutné připočítání přírážky pro zpomalení vlaku na velmi krátkém úseku vyvolené údržbou trati. Rychlosti v daném úseku přesto zůstávají relativně vysoké (230 km/h, 160 km/h, nebo 100 km/h).

Dostupnost a spolehlivost referenční rychlosti na VRT je zásadním požadavkem pro udržení pravidelnosti provozu. Vzhledem k vysoké míře využití, požadavku na spolehlivost VRT

a nemožnosti práce v bezprostřední blízkosti provozovaných kolejí jsou údržbové práce na VRT prováděny v nočních hodinách během noční provozní přestávky. Malé denní výluky (uzavření části koleje) se používají pouze k nezbytně nutným úpravám a kontrolám. To vše vede k opatřením řešícím možnost pohybu personálu v prostoru VRT, četnost a umístění různě dimenzovaných přístupů k trati a definujícím množství, a tím hlučnost, potřebné noční údržby.

Pravidelnost provozu na VRT musí být dosažena za všech okolností, což se týká zejména klimatických a povětrnostních podmínek (mráz, velmi mokrá anebo velmi suchá období, déšť, sněžení, vítr atd.). Omezující opatření (zpomalení, odklon provozu) se mohou týkat pouze velmi krátkých období vyznačujících se některým z výjimečných jevů (velmi silný vítr, silné a vydatné sněžení, zemětřesení atp.).

1.2.3 Kvalita staveb

Vysoká kvalita všech stavebních konstrukcí je nezbytná pro provoz na VRT z hlediska bezpečnosti, ale také pravidelnosti a pohodlí cestujících. Vzhledem k tomu, že údržba a obnova tratě lze provádět pouze v noční provozní přestávce, je jakýkoliv dlouhodobý zásah do tratě VRT velmi obtížný a nákladný. Proto je vyžadováno dodržování následujících zásad:

- technická řešení usnadňující diagnostické, kontrolní a údržbové práce bez nutnosti omezení provozu na VRT;
- **spolehlivost a trvanlivost všech staveb po dobu jejich životnosti stanovené na 100 let**, což znamená, že po tuto dobu musí být konstrukce v provozu bez jakékoli očekávatelné změny bezpečnostních koeficientů a bez jakýchkoliv jiných zásahů vyjma běžné údržby (výměna koleje, údržba svahů, údržba odvodnění, nátlery kovových konstrukcí, případná výměna ložisek mostních objektů atp.).

1.3 Stanovené cíle

Základním cílem Manuálu je optimalizace technického a finančního řešení ve všech oblastech. Tento předpis stanovuje požadavky pro projektování umělých staveb VRT a jeho požadavky odrážejí omezení VR železničního systému pro každý typ stavby a upřesňují:

- kritéria, která mají být splněna;
- zásady dimenzování splňující výše stanovené obecné a provozní požadavky;
- typická, resp. doporučená řešení;
- výjimečná řešení;
- zakázaná řešení;
- zvláštní požadavky spojené s návrhem a realizací staveb.

1.4 Působnost

Požadavky tohoto dokumentu se týkají VRT na území České republiky určených výhradně pro vlaky osobní dopravy s maximálním zatížením 22,5 tun na nápravu (pro rychlost $200 < V \leq 230$ km/h), resp. 18,0 tun na nápravu (pro rychlost $V > 230$ km/h).

Vozidla, která budou na VRT provozována, musí splňovat požadavky TSI.

U návrhových rychlostí menších než 200 km/h včetně (např. propojovací tratě) se jedná o konvenční tratě navrhované podle již nyní platných ČSN a předpisů Správy železnic.

1.5 Výjimky z doporučených hodnot a řešení

Jakékoli použití v Manuálu připouštěných výjimečných hodnot a výjimek z popsaných řešení musí být schváleno investorem, tj. Správou železnic, konkrétně gestorem tohoto předpisu Samostatným oddělením přípravy VRT (PVRT) úseku modernizace dráhy GŘ ve spolupráci s věcně příslušnými odbory úseku provozuschopnosti GŘ a/nebo úseku řízení provozu GŘ.

Zásadou je však omezit jejich použití na nejnižší možnou míru.

1.6 Návrhové hodnoty

Návrhové hodnoty uvedené v tomto dokumentu jsou v souladu se směrnicí o interoperabilitě železničního systému v Evropské unii TSI. Konkrétní hodnoty, které mohou být přísnější než hodnoty uvedené v TSI, obsahují jednotlivé kapitoly Manuálu.

Podle významu jednotlivých parametrů se v Manuálu (zejména v kapitole 2 Trasování) používají níže uvedené oblasti resp. intervaly a hladiny hodnot. V jednotlivých případech mohou být oblasti resp. intervaly a hladiny sloučeny nebo nevyužity. Není-li u jednotlivých parametrů použita hodnota mezní, uvažuje se shodná s hodnotou maximální, nebo minimální.

1.6.1 Doporučené hodnoty

Představují oblast hodnot, které musí projektant dodržovat, pokud tomu nebrání místní nebo jiná omezení. Použití doporučených hodnot zaručuje splnění požadavků na komfort jízdy i vhodnou míru nákladů na údržbu trati.

1.6.1.1 Mezní hodnota

Vymezuje shora a/nebo zdola interval doporučených hodnot k projektování. Při překročení mezních hodnot dochází k omezení komfortu cestujících a/nebo ke zvýšení nákladů na údržbu trati. Tato hodnota by tedy neměla být překročena.

1.6.2 Výjimečné hodnoty

Představují oblast hodnot, jejichž použití musí být co možná vzácné a musí být omezeno pouze na jednotlivá omezující místa, ve kterých použití doporučené hodnoty nedovoluje relevantní řešení.

1.6.2.1 Maximální a minimální hodnota

Vymezuje shora, nebo zdola interval výjimečných hodnot k projektování, který se nachází mimo oblast doporučených hodnot. Tato hodnota nesmí být překročena.

1.6.2.2 Použití výjimečných hodnot a řešení

Použití výjimečných hodnot, které mohou vést ke zhoršení pohodlí nebo podmínek údržby, musí být do značné míry odůvodněno závažnými, nikoli systematickými problémy. V důsledku toho platí následující obecné omezení: výjimečná hodnota ve směrovém, nebo výškovém návrhu je povolena každých 20 km za předpokladu, že se tyto výjimečné návrhy vzájemně nepřekrývají, přičemž vzdálenost mezi místy s využitím těchto hodnot činí alespoň 300 m.

Použití výjimečných hodnot a řešení se řídí **kapitolou 1.5 Výjimky z doporučených hodnot a řešení**. Za nezbytně nutnou podmínku použití výjimečných hodnot a řešení je však třeba považovat možnost zachování další možnosti úpravy řešení v dalších stupních projektové dokumentace, zejména DSP.